

Na osnovu člana 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini („Službeni glasnik RS”, broj 9/10) i člana 238. stav 5. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12 - prečišćeni tekst),

Narodna skupština, na Četvrtoj sednici Drugog redovnog zasedanja u 2014. godini, održanoj 23. oktobra 2014. godine, donela je

Z A K L J U Č A K

POVODOM RAZMATRANJA IZVEŠTAJA O RADU NACIONALNOG MEHANIZMA ZA PREVENCIJU TORTURE ZA 2013. GODINU

1. Narodna skupština ocenjuje da je Zaštitnik građana u Izveštaju o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu celovito predstavio aktivnosti Zaštitnika građana u obavljanju poslova Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture u izvršavanju ustavnih i zakonskih nadležnosti i dao ocenu stanja i kvaliteta ostvarivanja i zaštite prava lica lišenih slobode, ukazujući na neophodna unapređenja stanja i prevenciju torture i drugih oblika zlostavljanja.

2. Polazeći od ocene Zaštitnika građana da nadležni državni organi ne izvršavaju svoje obaveze u borbi protiv nekažnjivosti za torturu, da ne sprovede uvek blagovremene i temeljne postupke radi utvrđivanja povrede prava lica lišenih slobode, da je izuzetno mali broj slučajeva u kojima je utvrđena individualna odgovornost za povredu ovih prava i odgovornost za propuste u radu i organizaciji rada, kao i da je mali broj odgovornih za povredu ovih prava kažnjen, a posebno imajući u vidu da su Zaštitnik građana i Ustavni sud utvrdili određene slučajeve zlostavljanja, Narodna skupština obavezuje nadležne državne organe da u potpunosti izvršavaju svoje obaveze u borbi protiv nekažnjivosti za torturu, da preduzimaju sve potrebne mere i aktivnosti da do zlostavljanja ne dođe i da, u skladu sa zakonom, sprovede blagovremene i temeljne postupke kako bi se ispitali svi argumentovani navodi o zlostavljanju i utvrdila subjektivna i objektivna odgovornost, a počinioci kaznili.

3. S obzirom na ocenu Zaštitnika građana da veliki broj postojećih prostorija za zadržavanje u policijskim stanicama ne ispunjava minimalne standarde Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja u pogledu potrebnih uslova smeštaja, Narodna skupština obavezuje Vladu da prilikom predlaganja budžeta za 2015. godinu predvidi potrebna sredstva za izgradnju, odnosno adaptaciju prostorija za zadržavanje u policijskim stanicama u skladu sa važećim standardima.

4. Polazeći od ocene Zaštitnika građana da Uputstvo o postupanju prema dovedenim i zadržanim licima nije u skladu sa važećim propisima, kao ni standardima i odlukama Evropskog suda za ljudska prava (primena sredstava za vezivanje, prisustvo nemedicinskog osoblja lekarskim pregledima, neobaveznost instaliranja alarma, ovlašćenja kontrolnih mehanizama i sl.), što izaziva nedoumice kod policijskih službenika u vezi sa primenom policijskih ovlašćenja i različitu praksu u njihovom postupanju, Narodna skupština obavezuje Ministarstvo unutrašnjih poslova da uskladi Uputstvo o postupanju prema dovedenim i zadržanim licima sa važećim propisima, standardima i odlukama Evropskog suda za ljudska prava.

5. Zbog značajnih nedostataka, na koje Zaštitnik građana u Izveštaju ukazuje, u pogledu aktivnog individualnog i kolektivnog tretmanskog rada vaspitača sa osuđenim licima, radnog angažovanja osuđenih i njihovog obrazovanja, primene sistema naknadnog razvrstavanja osuđenih lica koji omogućava da osuđeni zbog

dobrog vladanja prelaze u povoljniju vaspitnu grupu, pripreme osuđenih za otpust i ostvarivanja saradnje sa organima socijalne zaštite, Narodna skupština obavezuje Ministarstvo pravde – Upravu za izvršenje krivičnih sankcija da unapredi postupanje prema osuđenim licima kako bi se navedeni nedostaci otklonili i ukazuje na obavezu da se, bez odlaganja, donesu propisi za sprovođenje zakona u skladu sa važećim standardima.

6. Od posebnog je značaja da se, bez odlaganja, izvrše izmene propisa koji se odnose na izvršenje krivičnih sankcija za krivična dela organizovanog kriminala, u skladu sa preporukom Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja koji je postojeći sistem izvršenja sankcija ocenio kao stanje koje je na granici neljudskog i ponižavajućeg.

7. Narodna skupština obavezuje Ministarstvo pravde - Upravu za izvršenje krivičnih sankcija da, u skladu sa važećim propisima i standardima, unapredi postupanje prema osuđenim licima u pogledu pružanja zdravstvene zaštite. Ovo polazeći od ocene Zaštitnika građana da postoje značajni nedostaci u pružanju zdravstvene zaštite osuđenim licima u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija, naročito kad se radi o obezbeđivanju potrebnih lekova i terapije, lekarskim pregledima po prijemu u zatvor, nepostojanju jedinstvenih protokola lekarskih pregleda, neobavljanju periodičnih lekarskih pregleda osuđenih lica i svakodnevnih lekarskih pregleda pacijenata, uključivanju nemedicinskog osoblja, smeštaju osuđenih lica sa mentalnim smetnjama u redovnom zatvorskom režimu, nepodnošenju obaveznih periodičnih izveštaja, predviđenih Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija, o zdravstvenom stanju osuđenih lica, sanitarnim i higijenskim uslovima u zavodu, kvalitetu hrane, o fizičkim aktivnostima osuđenih i dr.

8. Imajući u vidu da su ponovljene ocene Zaštitnika građana, koje su iznete i u svim prethodnim godišnjim izveštajima, da službe za zdravstvenu zaštitu u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija treba izmestiti iz nadležnosti Ministarstva pravde - Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i preneti ih u nadležnost Ministarstva zdravlja, što je jedan od preduslova za ostvarivanje efikasnih istraga za slučaj postojanja tvrdnji da se prema licu lišenom slobode postupalo nasilno, Narodna skupština ukazuje da je neophodno da Vlada što pre razmotri ovo pitanje i predloži Narodnoj skupštini izmene odgovarajućih zakonskih rešenja.

9. U cilju ostvarivanja efikasnije i sveobuhvatnije kontrole rada Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Narodna skupština ukazuje Ministarstvu pravde da bi trebalo da razmotri preporuke Zaštitnika građana o sprovođenju potrebnih aktivnosti radi izmeštanja odeljenja za nadzor iz okvira Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, tako da nadzor nad radom zavoda i Uprave vrši odeljenje za nadzor kao posebna organizaciona jedinica Ministarstva pravde, te da u tom smislu predloži i odgovarajuće izmene zakona i drugih propisa.

10. Narodna skupština podržava preporuke Zaštitnika građana koje je u obavljanju poslova Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture uputio nadležnim državnim organima u cilju unapređenja položaja lica lišenih slobode, odnosno sprečavanja zlostavljanja i obavezuje nadležne organe da bez odlaganja pristupe sprovođenju ovih preporuka, kao i da o tome pisanim putem izveste Narodnu skupštinu najkasnije do 31. decembra 2014. godine.

11. Ovaj zaključak objaviće se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

RS broj 73
U Beogradu, 23. oktobra 2014. godine

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

PREDSEDNIK

Maja Gojković